

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Wissel te OPITTER

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	15438
Instelling	Vrije Basisschool - De Wissel
Directeur	Peter VANGELOVEN
Adres	Opitterkiezel 240_A - 3960 OPITTER
telefoon	089-86.43.53
fax	089-57.27.51
e-mail	info@dewissel-opitter.be
website	www.dewissel-opitter.be
Bestuur van de instelling	vzw VKBO De Wissel Opitter
Adres	Opitterkiezel 240_A - 3960 OPITTER
Scholengemeenschap	De KuBus
Adres	Jef van Hoofstraat 3 - 3960 BEEK
CLB	Vrij CLB Noord - Oost - Limburg
Adres	Grauwe Torenwal 11 - 3960 BREE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	26-11-2012, 27-11-2012, 29-11-2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	29-11-2012
Datum bespreking verslag met de instelling	14-12-2012
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ann Schelfhout
Teamleden	Hilde Vanderlocht
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en muzische vorming	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie.....	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: ICT.....	15
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Professionalisering	18
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	18
4.2 Begeleiding.....	19
4.2.1 Sociale en emotionele begeleiding.....	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	26
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	26
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Basisschool De Wissel is gelegen in het centrum van Opitter, een deelgemeente van Bree, op een prachtige locatie aan de rand van een natuurdomein. Het open en eigentijdse schoolgebouw faciliteert de sterke klemtoon die de school de laatste jaren legt. In beide afdelingen krijgt natuuronderwijs bijzondere aandacht vertrekkend vanuit de groene schoolomgeving. Daarenboven profileert de school zich als een digitale school die belang hecht aan een goede samenwerking met ouders. De school kende een stijgend leerlingenaantal waardoor enkele leeftijdsgroepen volledig of gedeeltelijk zijn opgesplitst.

Tijdens de doorlichting focust het erkenningsonderzoek op wereldoriëntatie en muzische vorming in de kleuterafdeling en op wereldoriëntatie en Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) in de lagere afdeling. In beide afdelingen levert het team voldoende inspanningen om de decretale onderwijsdoelen na te streven en/of te realiseren.

Met behulp van de pedagogische begeleidingsdienst verkenden de leraren het leerplan wereldoriëntatie en leerden er concreet mee werken onder meer via het uitwerken van projecten en het organiseren van activiteiten in het park. Het schoolteam hecht veel belang aan het bijbrengen van goede gewoonten op het vlak van milieu, gezondheid en verkeer. Bovendien is het domein techniek momenteel een prioriteit. De teamleden leren via verschillende vormen van deskundigheidsbevordering doeltreffende techniekactiviteiten in de klas uitwerken. Op school zijn er voldoende en gevarieerde materialen beschikbaar om de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen na te streven en/of te realiseren.

In de kleuterafdeling komen de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming geïntegreerd aan bod binnen de rijke thema's en projecten die aansluiten bij de belevingswereld van de kleuters of hun interesses. Horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en domeinen is ingebed in de kleuterwerking. De leraren streven een leerplangericht aanbod na en bewaken met behulp van een digitaal planningssysteem de voldoende brede invulling van alle ontwikkelingsaspecten. De graduele opbouw van het aanbod wordt onder meer ondersteund door een aantal formele afspraken en het lerarenoverleg. De teamleden volgen de ontwikkeling van de kleuters op via continue observatie en de screenings van een aantal ontwikkelingsaspecten. Het aanbod en de opvolging gaan in mindere mate uit van relevante leeftijdsgebonden leerplandoelen. Hierdoor hebben de leraren een beperkt zicht op de mate waarin de kleuters deze doelen al dan niet bereiken wat weegt op een doeltreffende zorgwerking. De activiteiten in grote of kleine groep, het aanbod in de speelleerhoeken en de vele verschillende projecten en schoolactiviteiten geven kleuters kansen tot het verwerven van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes. Kinderen kunnen met een brede waaier aan materialen intensief exploreren, experimenteren, beschouwen en creëren. De leraren zorgen voor een gestructureerd en aangenaam klas- en schoolklimaat met ruime aandacht voor de zelfredzaamheid, de zelfsturing en de zelfstandigheid wat leidt tot betrokkenheid en ontwikkeling. Bij de aanvang van de lagere afdeling hebben de leraren weinig zicht op het aanbod van muzische vorming en wereldoriëntatie in de kleuterafdeling. De beschikbare documenten worden daarvoor alsnog niet benut.

Uit de resultaten van een koepelgebonden test blijkt dat de lagere afdeling over de jaren heen voor wereldoriëntatie gemiddeld goede leerlingresultaten behaalt. De leraren hanteren er onderwijsleerpakketten en ander bronnenmateriaal en streven ernaar om hun aanbod af te stemmen op het leerplan. Ze doen dit door de activiteiten en projecten te linken aan overeenstemmende leerplandoelen. Het aanbod organiseren vanuit relevante leerplandoelen per leeftijd, en de evaluatie- en rapporteringspraktijk hierop richten, is nog geen verworvenheid. De leraren zorgen voor een evenwichtige benadering van alle domeinen. Opvallend is het klasmanagement van de leraren dat in de meeste groepen leidt tot optimale leeromgevingen. Ze hanteren werkvormen die kansen bieden tot samenwerken, zelfstandigheid en differentiatie en die het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen verhogen. De afspraken voor een gelijkgerichte toepassing en invulling van de onderwijstijd worden best opgefrist.

Het lager onderwijs voldoet aan haar inspanningsverplichting voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT. De eindtermen en een koepelgebonden leerlijn zijn richtinggevend voor het ICT-gebruik in de klassen en in het computerlokaal. De ICT-doelen zitten bijna altijd verweven in het aanbod van de verschillende leergebieden. De school en het bestuur leveren inspanningen om een kwaliteitsvolle infrastructuur te voorzien en up-to-date te houden, met de nodige aandacht voor een toekomstgericht investeringsbeleid. De leraren volg(d)en nascholingen om doeltreffend te kunnen werken met de digitale borden en softwaremateriaal. Het is nog geen gewoonte om op schoolniveau doelgericht te reflecteren over de ICT-werking en vanuit een formele sterke-zwakke analyse prioriteiten te selecteren. De school maakte nog geen afspraken om tot een gelijkgerichte visie en uitwerking te komen wat de evaluatie en rapportering van de ICT-competenties betreft.

Onderbouwend voor het nastreven en het bereiken van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen zijn de onderwijskundige processen. De inspectie onderzocht de deskundigheidsbevordering van de leraren en de sociale en emotionele begeleiding van de leerlingen.

Binnen een doelgerichte deskundigheidsbevordering zet de school sterk in op het verkennen van de leerplannen. Uit documentanalyse, observaties en gesprekken blijkt dat de vernieuwingsbereidheid en het engagement van het team schoolkenmerken zijn. De directeur en zijn team volgen individuele en teamnascholingen meestal met betrekking tot eigen interesses en de schoolprioriteiten. Het veelvuldig formeel en informeel overleg is ondersteunend voor het leren van elkaar en wordt versterkt door de professionele openheid binnen het schoolteam. Hospiteren binnen de school of de scholengemeenschap om het leren van elkaar nog meer kansen en diepgang te geven, komt omzeggens niet voor.

De school steunt voor haar sociale en emotionele begeleiding op structuren en procedures opgebouwd vanuit de zorgwerking. De werking gaat uit van een positieve benadering van de kinderen en stelt het welbevinden centraal. Onder meer daarom levert de school ernstige inspanningen om goede relaties met de ouders op te bouwen en om kinderen op socio-emotioneel vlak op te volgen en doelgericht te begeleiden. De vele preventieve en structurele acties op klas- en schoolniveau beogen het voorkomen van emotionele problemen en het aanleren van sociale vaardigheden. Exemplarisch zijn de antipestaanpak en de aanzetten in de lagere afdeling om sterkere leerlingen meer uitdaging te bieden. De leerlingenraad streeft ernaar een stem te zijn van alle kinderen en stelt vooral praktisch-organisatorische acties voor. Leerlingenparticipatie kan meer diepgang krijgen onder meer door gebruik te maken van gestructureerde bevragingen die peilen naar het welbevinden van de leerlingen en hun tevredenheid over diverse aspecten van het school- en klasleven.

‘Samen school maken’ typeert het algemeen beleid van de school. Voor het uitzetten van beleidslijnen en het bewaken van de koers steunt het interne leiderschap op het kern-/zorgteam en de pedagogische begeleidingsdienst. Het gedreven leiderschap voert een democratisch beleid dat gericht is op een gedeelde verantwoordelijkheid en op gezamenlijk gedragen beslissingen. De goede teamsfeer, de samenwerking en het engagement zijn ondersteunend voor het leren van de kinderen. Het schooleigen pedagogisch project vormt een krachtige leidraad om aan het onderwijs en de opvoeding in De Wissel een waardevolle, eigentijdse en gelijkgerichte invulling te geven. Hoewel de school activiteiten en resultaten evalueert, kan ze een nog meer zelfkritische houding aannemen. Het is aangewezen om dit systematisch en cyclisch te doen vanuit het leerplan en de resultaten van de leerlingen om vervolgens afspraken te maken en tot doelgerichte bijstellingen te komen. Bij de formele analyse, interpretatie en bespreking van de outputgegevens kan de school streven naar meer diepgang en brede betrokkenheid.

Door te voldoen aan de erkenningsvoorwaarden en door de kwaliteitsvolle invulling van de processen en van het algemeen beleid, verdient de school een gunstig advies. Het schoolteam slaagt erin om samen school te maken en kwaliteitsvol onderwijs te organiseren. De inzet, deskundigheid en vernieuwingsbereidheid van het team bieden het vertrouwen dat De Wissel de vaststellingen in dit verslag zal gebruiken om samen verder te werken aan schoolontwikkeling.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

wereldoriëntatie
muzische vorming

Lager onderwijs

wereldoriëntatie
ICT

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling levert de nodige inspanningen voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen van wereldoriëntatie. De domeinen natuur, techniek, mens, maatschappij, tijd en ruimte komen voldoende aan bod in rijk uitgewerkte thema's die aansluiten bij de leefwereld van de kleuters. Ze krijgen vanuit een explorerende en onderzoekende houding tijdens vrije en gestuurde activiteiten kansen tot het verwerven van inzichten, vaardigheden en attitudes. Een aantal schoolinitiatieven ondersteunen de verticale opbouw van het aanbod.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

In de kleuterafdeling blijkt uit het kleuterwerk, de foto's, de planningsdocumenten, de observaties en de gesprekken dat het team de ontwikkelingsdoelen van muzische vorming doelgericht en in natuurlijke samenhang met de doelen van andere leergebieden nastreeft. De stimulerende en gestructureerde leeromgevingen en de optimistische leerkrachtenstijl bieden ruime kansen om muzisch te beschouwen en te creëren.

3.1.1.3 kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en muzische vorming

Voldoet

Curriculum	De leraren hanteren een koepeligen instrument als referentiekader voor het
Onderwijsaanbod	bepalen van het onderwijsaanbod. Ze verwijzen in hun dagplanning bij de
<i>Referentiekader</i>	activiteiten naar de vier ervarings situaties en de dominante
<i>Planning</i>	ontwikkelingsaspecten en linken er vervolgens de relevante leerplandoelen aan.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	Het digitale planningsysteem ondersteunt de leraren om voor hun groep de
<i>Samenhang</i>	evenwichtige benadering van het aanbod na te gaan op basis van de
<i>Brede harmonische vorming</i>	ontwikkelingsaspecten. De leraren ervaren het als een gemis dat dit niet kan voor
<i>Actief leren</i>	de geselecteerde leerplandoelen.

De leraren voorzien in hun weekrooster dagelijks waarnemingen en de verwerking ervan. Voor een aantal domeinen of onderdelen van muzische vorming en wereldoriëntatie reserveren leraren systematisch onderwijstijd.

Om de kleuters de werkelijkheid te laten ervaren in haar totaliteit, kiezen de leraren voor een thematische werking wat zorgt voor een krachtige horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en -domeinen.

De leraren werken tijdsgebonden en andere thema's uit die nauw aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kleuters en die in hoofdzaak gerelateerd zijn aan wereldoriëntatie. De leraren vinden het belangrijk om de kleuters regelmatig in meer of mindere mate te betrekken bij de themakeuze of -uitwerking. Een functionele registratie helpt hen dit te bewaken.

De ouders worden op de hoogte gebracht van het actuele thema via een vrij uitgewerkte themanota. De kleuters krijgen kansen om attributen mee te brengen wat de betrokkenheid aanzienlijk verhoogt. Tevens laat dit de leraren toe om in te spelen op de interesses van de kleuters. De themabrief wordt schoolintern niet benut om de groeps- en niveauoverschrijdende graduele opbouw van het aanbod te ondersteunen.

De leraren maken gebruik van verschillende werkvormen en activiteiten om de vooropgestelde wereldoriënterende en muzische doelen na te streven. Een doelgerichte hoekenverrijking in functie van het actuele thema krijgt ruimschoots aandacht. 'Explorerend beleven', 'zintuigelijke ervaringen' en 'positieve ingesteldheid' staan centraal bij de voorbereiding en de uitwerking van activiteiten.

De leraren hanteren pictogrammen, stappenplannen en taken- en keuzeborden om kleuters visuele boodschappen te leren interpreteren en om hun zelfredzaamheid en zelfsturing te bevorderen. Het verzorgen van planten en dieren in de klas speelt hierop in.

De gradatie is terug te vinden in de verschillende fiches, de gehanteerde bronnenmaterialen, de pictogrammen en de gedifferentieerde puzzelaanpak. Een bronnenboek voor zorg, de moetjes en magjes en de gezamenlijk uitgewerkte thema's ondersteunen de inhoudelijke afstemming en continuïteit van het aanbod over de verschillende leeftijdsgroepen heen. Ook vanuit het formele en vooral het waardevol informele overleg hebben de teamleden enig zicht op de thema's en de aanpak in de andere klasgroepen. Het digitale planningsysteem is weinig ondersteunend voor een functionele graduele opbouw over de leeftijdsgroepen of onderwijsniveaus heen.

Het dagelijks gebruik van kalenders en de daglijn ondersteunt het nastreven van de ontwikkelingsdoelen in verband met het tijdsbegrip en het weer en brengt structuur voor de kleuters. De leraren gebruiken verschillende kindgerichte meetinstrumenten om het tijdsbesef van kleuters te ontwikkelen.

Het team zet in op het domein techniek. De verschillende nascholingen, vertrekkende van de verkenning van het leerplan, leiden in de klassen tot meer doelgerichte activiteiten om kleuters in contact te brengen met de wereld van techniek.

Het team voert een actief gezondheidsbeleid met gerichte aandacht voor hygiëne, voeding en afvalpreventie. Voor verkeer volgt de school een niveauoverschrijdende methodiek. Een goede attitudevorming bij de kleuters en het actief betrekken van de ouders krijgen veel aandacht.

Vanuit een werkelijkheidsgerichte aanpak wil het team de omgeving van de school op een systematische wijze exploreren. De school grenst aan het park. Het team benut deze ligging doelgericht om de kleuters vaak in contact te brengen met de natuur. De parkkalender lijst de afgesproken maandelijkse parkactiviteit van elke klas op. Wat opvalt is de consequente opvolging en bijsturingen vanuit het kernteam. De parkactiviteiten zijn een vast item op de teamvergadering.

De kennis van het leerplan muzische vorming werd opgefrist. Het beleid volgt de evenwichtige benadering van de domeinen gericht op. Het team schoolt zich geregeld bij voor het verrijken van het muzisch aanbod.

De leraren leggen bij de muzische verwerking van een activiteit de klemtoon op één of meerdere domeinen, rekening houdend met het thema en de beschikbare materialen. De kleuters krijgen ruime kansen om te experimenteren en te exploreren met allerlei materialen. Nieuwe technieken worden stapsgewijs aangebracht en kunnen vervolgens worden toegepast in vrije vormgeving. Het team toont een vrij gelijkgerichte uitvoering van de actuele visie op goed muzisch onderwijs. In de geest van het leerplan ligt het accent op het creatieve proces. De goed uitgebouwde huishoud-, poppen- en verkleedhoek stimuleren het dramatisch spel en worden veelvuldig benut door de kleuters.

De kleuters krijgen veel kansen om muzische impressies op te doen bijvoorbeeld tijdens de theatervoorstellingen, de schoolactiviteiten met toonmomenten, de poppenkastvoorstelling van de zesdeklassers en via de kleuterwerken die de klaswanden en de gangen versieren.

Om de overstap van de kleuterafdeling naar de lagere afdeling te vergemakkelijken, organiseren de betrokken leraren een formeel overgangsgesprek. Kindspecifieke informatie en de relaties tussen de kleuters staan dan vooral centraal. Er zijn een aantal inhoudelijke afspraken die de overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar faciliteren. Hiertoe onder meer de ouderinfoavond benutten en/of hospiteerbeurten organiseren waren nog niet aan de orde.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De nodige ontwikkelingsmaterialen voor het nastreven van de leerplandoelen zijn aanwezig. De leraren beschikken over eigentijds en aangepast bronnenmateriaal om het aanbod te stofferen wat de ontwikkelingskansen van kleuters ten goede komt. ICT en de recente aangekochte tablets worden benut om de activiteiten te ondersteunen. Het gemeenschappelijk didactisch materiaal heeft een vaste plaats. Een inventaris is voorhanden en wordt jaarlijks geactualiseerd. Het team benut de centrale polyvalente hal functioneel onder meer voor groot motorische activiteiten en het werken met groot constructiemateriaal.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Tijdens de observaties vallen de hoge betrokkenheid, de stimulerende leerinteracties en een goed klasmanagement op. De aangename klasinrichtingen en de positieve leerkrachtenstijl focussen op optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle kleuters. De goede communicatielijnen met de ouders faciliteren de leerbegeleiding.

Tweemaal per schooljaar vullen de leraren het procesgericht kindvolgsysteem in. Het team brengt van elke kleuter het welbevinden en de betrokkenheid en vanaf de oudste kleuters bijkomend de competenties in kaart. De leraren hanteren hiervoor een minigids als kijkwijzer. De resultaten vormen samen met de continue observaties, indien nodig, de aanleiding om kleuters gericht te remediëren of zorgacties op te zetten. Het kleuterteam put hiervoor inspiratie uit gestructureerd bronnenmateriaal.

Een snelle detectie van zorgkleuters is een bekommernis van alle teamleden. De leraren noteren dagelijks observaties die, indien nodig, hun beslag krijgen in het observatielink van de digitale planning waarin ze een niveaubepaling aanduiden volgens een vierkleurenschaal. Leraren geven in de dagplanning reflecties weer en brengen, indien relevant, aandachtspunten in voor de hele groep of voor individuele kinderen. Dit leidt vanaf de vierjarigen, gradueel opgebouwd, tot moetjes en magjes en is een middel om te differentiëren.

Het digitale kindvolgsysteem is klasgebonden en kent geen opbouw over de groepen heen. De leraren nemen daarom een synthese van de belangrijkste zaken op in het papieren kinddossier dat wordt doorgegeven tijdens de overgangsbepreking. Het vele informele overleg is ook ondersteunend voor de informatieoverdracht. De leraren zijn op zoek naar een alomvattend systeem om planlast te bannen en om de dagplanning, de link met de leerplandoelen en de opvolging van kleuters te integreren.

Leraren differentiëren in het aanbod, de verwerking of de ondersteuning om tegemoet te komen aan de verschillen tussen de kleuters. De zorgleerkracht werkt vraaggestuurd en wordt momenteel vooral ingezet in de grote klasgroep van de vijfjarigen. Er zijn weinig functionele klasoverzichten beschikbaar om de binnenklasdifferentiatie of de individuele begeleiding doelgericht aan te sturen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Kindvolgsysteem

Evenwichtig / representatief

Gericht op bijsturing

Een visie op evalueren en gelijkgerichte schoolafspraken om deze te concretiseren ontbreken. Iedere leraar zoekt zijn eigen weg om een betrouwbaar en breed beeld te krijgen van het kennen, het kunnen en het 'zijn' van de kleuters. Relevante leerplandoelen selecteren per leeftijdsgroep om vanuit een overeenstemmend aanbod het ontwikkelingsproces breed op te volgen, in kaart te brengen en van hieruit de zorgwerking aan te sturen en de oudergesprekken te richten, krijgt nog geen aandacht.

Rapporteringspraktijk

Interne / externe communicatie

Het kleuterwerk geeft ouders enig zicht op de ontwikkeling van hun kleuter. De leraren communiceren mondeling over de vorderingen van de kleuters. Zowel tijdens informele als formele contactmomenten krijgen de ouders toelichting over diverse ontwikkelingsaspecten van hun kind. De voorbereiding door de leraren is ondersteunend voor de effectiviteit van de individuele oudergesprekken. De ouders kunnen vooraf aangeven of ze bepaalde aspecten willen bespreken.

Kwaliteitszorg

Outputgegevens, ook de leerlingenresultaten bij de aanvang van het eerste leerjaar, worden op schoolniveau nog weinig benut om een zicht te krijgen op de kwaliteit van het kleuteronderwijs en om doelgericht te werken aan de schoolontwikkeling.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt met de meeste leerlingen de eindtermen voor wereldoriëntatie. De resultaten van een koepelgebonden test tonen aan dat de school gemiddeld goede resultaten behaalt. Uit het leerlingenwerk, de foto's, de planningsdocumenten, de observaties en de gesprekken blijkt dat de verschillende domeinen voldoende en vaak geïntegreerd aan bod komen. Techniek krijgt expliciet aandacht en de school beschikt hiervoor over heel wat materialen. Aspecten in verband met verkeer en actualiteit komen in alle klassen systematisch aan bod. Natuur krijgt op een werkelijkheidsgerichte manier veel aandacht tijdens de verschillende projecten. De vrij gelijkgerichte en leerlingactiverende onderwijsstijl van de leraren versterkt bij de leerlingen de kansen tot het verwerven van inzichten, vaardigheden en attitudes.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De leraren hanteren vanaf het tweede leerjaar een richtinggevend onderwijsleerpakket als basisaanbod dat elke leraar aanvult met ander bronnenmateriaal. Het pakket is ingevoerd om de graduele opbouw te garanderen. Het team voegt eigen inhouden, activiteiten, thema's en projecten toe met het oog op de volledigheid van het aanbod en een optimaal gebruik van de schoolcontext. Ze stellen dat het leerplan geraadpleegd wordt bij het voorbereiden van thema's en projecten.

In het eerste leerjaar is een tijdschrift richtinggevend voor de lessen wereldoriëntatie. De leraren linken de wereldoriëntatieactiviteiten aan de elementaire leerplandoelen. De werkbladen of -boeken, nodig voor het bereiken van de leerplandoelen, moeten ook in dit leerjaar kosteloos worden aangeboden, hetgeen momenteel niet gebeurt.

Bij de aanvang van de lagere afdeling worden een aantal inhoudelijke aspecten en organisatorische gewoontes overgenomen om de overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar te vergemakkelijken. Tijdens het overgangsgesprek bespreken de betrokken leraren vooral kindspecifieke informatie. De lagere afdeling heeft weinig zicht op het aanbod van wereldoriëntatie in de kleuterafdeling. Hiertoe benutten de teamleden alsnog niet de themabrieven die veel informatie bevatten over de wereldoriëntatieactiviteiten in de kleuterafdeling.

Het team volgde verschillende studiedagen om het leerplan wereldoriëntatie te leren kennen en te implementeren. De leraren beogen een voldoende breed aanbod door de verschillende domeinen evenwichtig aan bod te laten komen. Het interne leiderschap volgt dit op.

De teamleden hebben nog niet de gewoonte om de klas- of schoolactiviteiten te organiseren vanuit de opgelegde leerplandoelen met de bedoeling de volledigheid van het aanbod te bewaken. Ze kunnen de transparante link van het extra aanbod met de leerplandoelen minder aantonen.

Vanuit een werkelijkheidsgerichte aanpak wil het team de omgeving van de school op een systematische wijze exploreren en benutten. De parkkalender lijst de afgesproken maandelijkse parkactiviteit van elke klas op. Wat opvalt is de consequente opvolging en bijsturingen vanuit het kernteam. De parkactiviteiten zijn een vast item op de teamvergadering.

Wat het benutten van de ruimere schoolomgeving betreft, weten de leraren informeel welke leeruitstappen er plaatsvinden in de verschillende groepen. Hieromtrent zijn er geen formele schoolafspraken gemaakt. Het team heeft nog niet nagegaan of alle kansen die de bredere schoolomgeving biedt ten volle ingezet worden om de werkelijkheid als uitgangspunt te nemen. Omzeggens alle leraren benutten de expertise en het engagement van de ouders om de lessen te verrijken.

Om het leerplan beter te leren kennen en gebruiken, werkte elke leerkracht gedurende een drietal jaren meermaals een parkproject uit waarbij de verschillende domeinen geïntegreerd aan bod kwamen en de activiteiten gelinkt werden aan de leerplandoelen.

Een lokale ankerfiguur biedt een systematische natuurexploratie aan voor alle klassen wat in zekere mate een graduele opbouw en een gevarieerd aanbod garandeert wat betreft aspecten van het domein natuur. Kinderen krijgen er ruime kansen om zelf te ontdekken, te ervaren, te exploreren en al spelend te onderzoeken.

De leerplandoelen voor techniek werden besproken. Vervolgens maakten de leraren afspraken voor het gebruik van bronnenmaterialen. De bovenbouw volgt een pakket opgemaakt vanuit het samenwerkingsverband met een technische secundaire school. Een technologiegangmaker volgt scholing over techniek om vervolgens alle teamleden pedagogisch-didactisch en technisch deskundiger te maken. Uit de observaties blijkt dat materialen zoals de technobiel en de ontdekdozen ruime kansen creëren voor kinderen om hun technische talenten te ontdekken, te ontwikkelen en te tonen.

Voor verkeer valt het team terug op een aanvullend onderwijsleerpakket. De leraren organiseren daarnaast lessen in realistische verkeerscontexten, maken gebruik van leeruitstappen en creëren specifieke activiteiten zoals de verkeersweek met het verkeerspark en 'meester op de fiets' om leerlingen verkeersinzicht, goede attitudes en bepaalde (fiets)vaardigheden bij te brengen.

De leerlingen krijgen voldoende kansen om alle dimensies van leven en samenleven te exploreren. Exemplarisch is de meerdaagse extra murosactiviteit voor de derde graad die degelijk wordt voorbereid en die een rijke en brede invulling krijgt. Aspecten van onder meer multiculturele educatie, levenshouding en seksuele opvoeding krijgen aandacht binnen de verschillende bestaansdimensies.

Het gezondheidsbeleid is opgenomen in het schoolwerkplan en streeft naar de ontwikkeling van levenslange gewoonten die horen bij een gezonde levensstijl. De waardevolle klas- en schoolactiviteiten en projecten getuigen van een doelgerichte, gedragen en doorleefde gezondheidseducatie.

Naast de structureel ingeroosterde lessen wereldoriëntatie komen de doelen voor wereldoriëntatie ook geïntegreerd aan bod in allerlei andere leergebieden zoals muzische vorming, Nederlands en wiskunde. Bij contract- en hoekenwerk en tijdens klas- of schoolprojecten komen aspecten van wereldoriëntatie aan bod.

De leergebiedoverschrijdende eindtermen krijgen voldoende aandacht via de werkvormen die kansen bieden tot sociale interacties en door de integratie van leerstrategieën waarbij de leerlingen onder meer actief informatie leren opzoeken en gebruiken. Leren leren komt niet alleen geïntegreerd aan bod. De leraren geven ook aparte lessen volgens een methodiek waarbij ze focussen op het leren hanteren van bronnen. Deze vaardigheden, die vaak duidelijk gelinkt zijn aan wereldoriëntatie, worden ook geëvalueerd. Een aantal attitudele eindtermen uit het domein mens komen expliciet aan bod tijdens de lessen sociale vaardigheden.

In De Wissel is wereldoriënterend onderwijs veelal doe-onderwijs. De teamleden benutten in hun klasdidactiek de groepsdynamiek en hanteren een vrij gelijkgerichte leerlingactiverende onderwijsstijl. Kinderen krijgen veel kansen om zelf te ontdekken, te handelen en om inzichten, vaardigheden en attitudes te verwerven.

De mate waarin het klasbeeld inspeelt op wereldoriëntatie is divers. Afspraken ontbreken over het gradueel uitwerken van tijd- en ruimtekaders en over het functionele gebruik ervan. Sommige leraren hebben de gewoonte om de actualiteit te duiden in tijd en ruimte. Bij de oudste leerlingen is actua wekelijks en structureel ingeroosterd. In de andere groepen komt actua eerder impliciet voor. Afspraken voor een doorgaande lijn ontbreken.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

Uit de lessenroosters blijkt dat de leraren niet altijd de richtlijnen van het schoolwerkplan volgen wat betreft de voorgeschreven onderwijstijd. Schoolafspraken over de activiteiten die onder de lessen wereldoriëntatie vallen, ontbreken.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het gemeenschappelijk didactisch materiaal heeft een vaste plaats. Een specifieke inventaris is voorhanden en wordt jaarlijks aangepast. In ieder klas is een aansluiting voorzien voor kabeltelevisie zodat aangepaste en relevante televisie-uitzendingen kunnen opgenomen of bekeken worden. De leraren benutten dit medium samen met de visuele ondersteuningsmogelijkheden die de digitale borden bieden om het wereldoriënterend onderwijs aanschouwelijk te maken.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing

Het team stelt zelf de toetsen op en gebruikt hiervoor verschillende bronnen. De school heeft geen visie uitgewerkt over de evaluatie van wereldoriëntatie en de kwaliteit van de toetsen wordt niet nagegaan. Uit documentanalyse blijkt verscheidenheid in de kwaliteit van het taalgebruik en de visuele voorstelling bij de vraagstelling. Sommige leraren toetsen bijna uitsluitend kennis, anderen nemen in meer of mindere mate inzichten en vaardigheden op.

De resultaten op een koepelgebonden test op het einde van de tweede graad geven over de voorbije vier schooljaren een goede gemiddelde score weer. Het team stuurt het aanbod of de aanpak op leerling-, klas- of schoolniveau in mindere mate bij op basis van leerlingresultaten. Outputgegevens leidden totnogtoe minder tot een diepgaande analyse, interpretatie en bespreking om eventuele bijsturingen door te voeren. Functionele overzichten ontbreken hiertoe. De school neemt initiatief om hieromtrent nascholing te volgen.

Bij de oriëntering van de kinderen naar het vervolgonderwijs wordt rekening gehouden met de technische vaardigheden en interesses.

Rapporteringspraktijk
Interne / externe communicatie

De toetsen gaan mee naar huis zodat de ouders zicht krijgen op de evaluatieresultaten van hun kind. De verzamelde evaluatiegegevens dienen als basis voor het rapport. De groepsleraren hanteren voor wereldoriëntatie één punt. Om kort op de bal te spelen is er voor het eerste leerjaar een extra en eerste beschrijvend rapport in november dat besproken wordt met de ouders. Het team wil op termijn de rapporteringspraktijk bijsturen.

Begeleiding Er is weinig structurele alertheid om systematisch de verschillen tussen en de
Leerbegeleiding capaciteiten van de kinderen bij te houden en te benutten tijdens de lessen
Beeldvorming waardoor wereldoriëntatie een weinig gedifferentieerde uitwerking krijgt.
Tijdens het zorgoverleg komt dit leergebied zelden ter sprake.

3.1.1.5 Lager onderwijs: ICT

Voldoet

De lagere afdeling slaagt erin om met de leerlingen de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor ICT na te streven. De school kan dit aantonen via de geïntegreerde ICT-aanpak tijdens de bijgewoonde activiteiten en een aantal beleidsdocumenten. De kwaliteitsvolle infrastructuur, het aangepaste leermiddelenbeleid en de aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de leraren ondersteunen het nastreven van de vereiste ICT-vaardigheden bij de leerlingen.

Curriculum De Wissel profileert zich als een sterk uitgebouwde multimediaschool. De
Onderwijsaanbod eindtermen en de modelleerlijn van de koepel zijn de richtinggevende kaders. ICT
Referentiekader vormde reeds meerdere jaren een prioriteit, aangestuurd door het beleid en
Planning ondersteund door het bestuur en de ouderraad. De schoolvisie gaat uit van het
Evenwichtig en volledig geïntegreerd gebruik van ICT. Het beleid verwacht van de leraren dat ze de
Samenhang eindtermen nastreven bij de leerlingen, dat ze regelmatig materiaal aanleveren
Brede harmonische vorming voor de wekelijkse update van de website, dat ze geregeld de mail raadplegen en
Actief leren dat ze de digitale borden gebruiken.

Onder meer op vraag van de ouderraad streeft de school ernaar de technologieën voor informatie en communicatie op een verantwoorde wijze te gebruiken. 'De gedragscode internet- en e-mailgebruik' legt een aantal dwingende afspraken vast voor de leraren en de leerlingen. De leraren besteden de nodige aandacht aan kritisch, assertief en veilig gebruik van het internet.

De school focust al enkele jaren op het integreren van digitale borden in de klaspraktijk. De leraren wenden deze vooral aan voor het presenteren en illustreren van leerinhouden en de actualiteit. Voor de meeste onderwijsleerpakketten beschikt de school over complementaire ICT-voorzieningen van software en bordboeken tot on-linetoepassingen, ook voor thuisgebruik.

De meeste leraren zijn al erg vaardig in het inzetten van ICT als verrijking van de leeromgeving. ICT wordt door de leerlingen vooral gebruikt om zelfstandig te oefenen en te leren. Naarmate de kinderen ouder worden komen creatieve vormgeving, informatie opzoeken, verwerken en bewaren en het voorstellen van informatie aan anderen meer aan bod. Soms zoomen de leraren in op een instrumentele vaardigheid maar de hoofdweg blijft de geïntegreerde aanpak.

Van de leraren wordt verwacht dat ze elke activiteit in de computerklas linken aan de relevante eindtermen. Het beleid controleert dit en stuurt bij tijdens overleg. Voor het geïntegreerd ICT-gebruik in de klas geldt deze systematische aanpak niet.

De school benut de interne deskundigheid om aan de leerkrachten gedifferentieerde en vraaggestuurde scholing te geven over het gebruik van de computer, internet, het digitale bord en sommige softwarepakketten.

Materieel beheer De school beschikt over een kwaliteitsvolle ICT-infrastructuur. Naast de Uitrusting multimediacomputers in de klas beschikt de school over een computerklas Leermiddelen waarvoor schoolafspraken gelden. Het schoolwerkplan bevat een uitgebreide inventaris van de beschikbare softwarematerialen.

De ICT-coördinator van de scholengemeenschap ondersteunt op technisch vlak. In overleg met het schoolbestuur worden er middelen voorzien om het computerpark up-to-date te houden en toekomstgericht uit te bouwen. Sommige computers functioneren niet altijd snel of goed.

Evaluatie Hoewel de school de ICT-vaardigheden doelgericht nastreeft, ontbreekt iedere Evaluatiepraktijk vorm van formele evaluatie en rapportering.

Begeleiding Het leerlingvolgsysteem bevat weinig of geen informatie over de beginsituatie en de vorderingen van de leerlingen voor aspecten van ICT-vaardigheden. De leraren Leerbegeleiding weten doorgaans wel welke leerlingen thuis meer of minder ICT-kansen krijgen Beeldvorming en houden met deze informatie rekening bij de organisatie van Zorg groepsactiviteiten. Digitale thuisopdrachten kunnen indien nodig tijdens lesvrije momenten op school worden uitgevoerd. ICT wordt ook gebruikt om te differentiëren en te remediëren en de eerstelijnszorg te ondersteunen.

Kwaliteitszorg Het is nog geen gewoonte om op schoolniveau te reflecteren over de kwaliteit van het ICT-beleid, de ICT-werking en de effecten ervan.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhankelijk	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	neen
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

Het nascholingsplan van de school is een oplisting van de vormingsmomenten van het team en van individuele leerkrachten. De nascholingen en studiedagen zijn gericht op de schoolprioriteiten en op het verkennen van de leerplannen wat de gelijkgerichtheid en de continuïteit van het pedagogisch-didactische handelen stuurt.

Het schoolteam is enthousiast, gedreven en professioneel. Er heerst een innovatieve cultuur waarin elke vernieuwing een uitdaging is. De leerkrachten ondersteunen, motiveren en inspireren elkaar. Dit alles vormt samen met de professionele openheid de basis van het professionaliseringsbeleid. De leerkrachten ervaren de vele informele momenten als waardevol voor de competentieversterking.

Het opvolgen van leraren om richting te geven aan hun deskundigheidsontwikkeling en om zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit van de individuele leraren en op de noden van het team, komt in mindere mate expliciet voor. Volgens het beleid is dit minder nodig omdat het lerarenteam van De Wissel vrij stabiel en ervaren is.

Het beleid krijgt zicht op het onderwijskundig functioneren van de leraren via doorloopbezoeken, het nazicht van documenten en de vele formele en informele overlegmomenten. De functiebeschrijvingen zijn in mindere mate een instrument om de deskundigheid van de leraar en van het team te richten. De individuele besprekingen ervan gaven wel aanleiding voor de directeur om klasbezoeken te doen en een aantal kleine bijsturingen door te voeren.

Vervangende leraren kunnen terugvallen op procedures en documenten voor snelle en adequate onderwijskundige en organisatorische informatie. Zo kunnen zij zich op de hoogte stellen van de schoolwerking via de verschillende informatiebundels. Ze kunnen eveneens rekenen op coaching door de zorgcoördinator en de directeur en op hulp van de collega's.

De teamleden krijgen veel kansen om vanuit individuele noden bij te scholen. Het beleid stuurt erop aan om de persoonlijke vorming zo veel mogelijk te linken aan de schoolprioriteiten. Aan de teamleden wordt gevraagd om achteraf de relevante informatie aan het hele team mee te delen. Veelal beslist de groep wat hiervan in de praktijk algemeen wordt toegepast.

Het beleid hecht belang aan het aanwenden van interne expertise zodat deze ten goede komt van de hele school. Relevante deskundigheden binnen het team worden benut tijdens studiedagen of teamvergaderingen en om de persoonlijke 'engagementen' op schoolniveau in te vullen.

Hospiteren binnen de school of de scholengemeenschap om het leren van elkaar nog meer kansen en diepgang te geven, komt omzeggens niet voor. Bij de verdeling van de opdrachten laat de school kansen liggen om de deskundigheid omtrent hoogbegaafdheid structureel in te zetten.

Een aantal teamleden participeren aan samenwerkingsinitiatieven op niveau van de scholengemeenschap. Voor de kleuter- en zorgleraren zijn de collegiale consultaties verrijkend voor de dagelijkse onderwijspraktijk. De leraren van de lagere afdeling zijn vragende partij voor deze leervorm. De bijeenkomsten van de zorgleraren worden niet ondersteund door het CLB. De school en het CLB wisselen wel informatie uit omtrent nascholingsinitiatieven.

Sommige leraren uiten de nood aan overleg en structurele samenwerking met het vervolgonderwijs om de werking op elkaar af te stemmen. Een eerste initiatief is na jaren opnieuw gepland.

Het team laat zich sinds de vorige doorlichting, op basis van specifieke hulpvragen, in een trajectmatige aanpak ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst. De pedagogische begeleider maakt geregeld deel uit van het kernteam en helpt de school bij het bepalen van de richting en het uitzetten van de koers.

Onderwijskundige onderwerpen komen onder meer aan bod tijdens pedagogische studiedagen en personeelsvergaderingen. De teamvergaderingen verlopen volgens goede vergadergewoonten. Beslissingen worden in consensus genomen. De school organiseert geregeld niveaugescheiden werkvergaderingen.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

Alle teamleden onderschrijven het primaire belang van de sociale en emotionele begeleiding in hun streven naar een zorgzame school. Ze besteden daar dan ook veel aandacht aan. De positieve benadering staat centraal in de visie.

De sociale en emotionele begeleiding kreeg vanuit het gelijke onderwijskansenbeleid meer expliciete aandacht, als verbreding van het eenzijdig cognitieve accent dat de school vanuit traditie legde. Hieruit groeiden een aantal structurele maatregelen onder meer om sociale en emotionele problemen te voorkomen.

Het welbevinden van alle schoolparticipanten staat voorop. De school verwijst in haar zorgplan naar welbevinden dat onder meer staat voor het verhogen van de weerbaarheid, het zelfvertrouwen en de eigenwaarde van de leerlingen.

De school hecht voor haar sociale en emotionele begeleiding veel belang aan een goede relatie met ouders en streeft naar een drempelverlagende werking. Ouders worden gestimuleerd om socio- emotionele problemen snel te melden. Ze kunnen hiervoor terugvallen op verschillende communicatiekanalen zoals het 'Kwebbeltje', e-mail, de agenda, de poortcontacten of een gesprek op aanvraag. Verder zijn er de geplande individuele oudercontacten waar aspecten van de sociaal-emotionele ontwikkeling eveneens aan bod komen.

Rust, orde, structuur en discipline zijn inherent aan onderwijs binnen een stimulerend pedagogisch klimaat. Ondersteunend hiertoe zijn de verschillende school- en klasafspraken die geregeld opgefrist worden zowel voor leerlingen als voor leraren.

De school put uit een breed arsenaal van acties, activiteiten en methodieken om vulling te geven aan de sociale en emotionele begeleiding van leerlingen. Zo zijn er de wekelijkse lessen sociale vaardigheden in de lagere afdeling, de speelleerset om te leren omgaan met gevoelens, het onthaal en de vele sportactiviteiten. Voor de preventie van problemen tijdens de pauzes voert de school uitdagend spel materiaal in. Verder zijn er leerkrachtafhankelijk tal van initiatieven.

De leerlingenparticipatie krijgt vorm via de leerlingenraad 'de coole schoolkids' die bestaat uit verkozen leerlingen van het zesde leerjaar. Ze vergaderen maandelijks onder leiding van de directeur over organisatorische aspecten. Zo stonden afspraken voor een kindgerichte speelplaatswerking op de agenda. Leerlingenparticipatie meer diepgang geven onder meer door gebruik te maken van gestructureerde bevragingen die polsen naar het welbevinden van de leerlingen en hun tevredenheid over diverse aspecten van het school- en klasleven komt alsnog niet voor.

Met het oog op het welbevinden van de kinderen organiseert de school, naast de structuren en procedures voor de begeleiding van kinderen met leerachterstand, in de lagere afdeling in aanzet de structurele inbedding van de 'kangoeroeklas' voor kinderen met wiskundige leervoorsprong. Bovendien neemt de groepsleraar ook klasintern initiatieven. Het team van de lagere afdeling liet zich hiervoor begeleiden door experts. Er is geen intentionele aanpak voor kleuters met ontwikkelingsvoorsprong.

De school koos voor een structurele pestaanpak en wenst de ouders hierbij intens te betrekken. Sinds dit schooljaar werkt een vertrouwenspersoon, als de nood zich aandient, via een niet-bestrafende, probleemoplossende methode om met pestsituaties om te gaan. De aanpak focust op de groepsdynamiek en de communicatie met de groepsleden. Sociogrammen worden niet afgenomen. De school organiseert jaarlijks een antipestweek om de preventie te benadrukken.

Om kinderen met socio-emotionele noden op te sporen valt het team terug op het kindvolgsysteem voor de sociale en emotionele ontwikkeling, de occasionele observaties, signalen van leerlingen en van ouders. De screenings van welbevinden en betrokkenheid gebeuren aan de hand van functionele kijkwijzers voor een gelijkgerichte werking.

Kinderen met extra zorg worden op het multidisciplinair overleg besproken. De voorbereiding ervan wordt gestructureerd met een sjabloon. Het team wil kort op de bal spelen en hanteert daarom onder meer gedragskaarten en beloningssystemen, veelal in overleg met de ouders. De meeste leraren zijn tevreden over de samenwerking met het CLB.

De school beschikt over een lijst van kinderen met gedrags- en leerproblemen gekoppeld aan schoolafspraken en tips. De nadruk ligt op het belonen van positief gedrag en het geven van impulsen met het oog op een positief zelfbeeld. Indien relevant, wordt belangrijke informatie doorgegeven aan andere betrokken leraren. De school staat open voor externe deskundigen. Voor kinderen die buitenschoolse begeleiding krijgen, is er communicatie of afstemming over de aanpak.

Voor de eerstelijnszorg op sociaal-emotioneel vlak kunnen de leraren terugvallen op gevarieerd bronnenmateriaal. Leraren stellen dat ze deze materialen geregeld raadplegen. Tijdens de overgangsbesprekingen en het vele informele overleg leren de leraren veel van elkaar wat betreft de aanpak van gedragsproblemen.

De open houding van de groepsleerkracht die ernaar streeft om een vertrouwenspersoon te zijn voor de kinderen, de kindgerichte klas- en schoolactiviteiten die het samenhangsgevoel bevorderen, de goede contacten met de ouders en de integratie van nieuwe media vormen krachtige impulsen voor de socio-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Het team staat open voor nieuwe ontwikkelingen, schoolt zich geregeld bij en zoekt voortdurend naar manieren om de sociale en emotionele begeleiding verder uit te bouwen. Exemplarisch zijn de antipestaanpak en het streven naar de verdere uitwerking van de 'kangoeroeklas'.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De directeur investeert veel tijd en energie in het leiden van de school. Hij hecht veel belang aan het welbevinden van leerkrachten en leerlingen. De directeur is bereikbaar en maakt tijd om naar leraren, kinderen en ouders te luisteren. Collegialiteit, een gedragen schoolwerking en de verantwoordelijkheidszin van de teamleden zijn binnen de school sterke drijfveren om de onderwijsopdracht enthousiast en professioneel uit te voeren.

Het kern-/zorgteam, waaraan de pedagogische begeleidingsdienst geregeld deelneemt, geeft mee gestalte aan het interne leiderschap. Van hieruit worden vernieuwingen transparant en strategisch geïntroduceerd, uitgezet en opgevolgd.

Elk teamlid is gangmaker en aanspreekpunt voor een welbepaald organisatorisch of pedagogisch-didactisch aspect van de schoolwerking. Deze 'engagementen' zijn opgelijst en het interne leiderschap geeft aan dat de leraren deze schoolopdracht ernstig nemen, wat bevorderlijk is voor een doeltreffende schoolwerking.

Het schoolbestuur, de ouderraad en het CLB dragen bij tot de realisatie van de onderwijskundige doelen. De geregelde samenkomsten van de directeurs van de scholengemeenschap zijn ondersteunend voor het leiderschap.

De Wissel profileert zich via diverse kanalen als een groene dorpsschool met een accent op moderne media en technologie. Verschillende teamleden wonen in Opitter en onderhouden een sterke band met het gemeenschapsleven.

Het team deed naar aanleiding van de vorige doorlichting ernstige inspanningen om de schoolvisie te actualiseren en op te nemen in het schoolwerkplan. Het richtinggevend kader is ontstaan vanuit meerdere structurele overlegmomenten met het team en de pedagogische begeleidingsdienst en resulteerde in een eigentijdse en schoolspecifieke vertaling van de vijf basisopdrachten aangereikt door het onderwijsnet.

Het overzichtelijke schoolwerkplan verschaft naast het pedagogisch project duidelijkheid over heel wat organisatorische aspecten van de school hetgeen de gezamenlijke doelgerichtheid bevordert.

Binnen een gemoedelijke sfeer 'samen school maken' is een kenmerk van De Wissel. De inspraak van de teamleden is groot. De professionele openheid maakt discussies mogelijk die leiden tot gedragen beslissingen en afspraken. Een open communicatie over alle aspecten van de school krijgt veel aandacht.

De school probeert zicht te krijgen op de kwaliteit van haar onderwijs. Ze doet dat via observaties, tests en toetsen van leerlingen. Ze participeert aan centrale koepelgebonden toetsen, ze bevraagt ouders en tracht een beeld te krijgen van de prestaties van haar leerlingen in het vervolgonderwijs. De analyses van deze resultaten gebeuren nog niet intentioneel met het oog op de afbakening van prioriteiten die binnen een meerjarig traject uitvoering krijgen.

Jaarlijks evalueert het team de uitwerking van de prioriteiten om vervolgens een selectie te maken voor het komende schooljaar. Ook de functioneringsgesprekken, het gelijke onderwijskansenbeleid, het vorige inspectieverslag, de ouders en maatschappelijke tendensen leveren input voor de keuze van prioriteiten.

Het team voert nog geen doelgericht talenbeleid. Er zijn een aantal initiatieven die het talige leerproces van de kinderen ondersteunen zoals de invoering van vernieuwde onderwijsleerpakketten voor Nederlands en Frans met een klemtoon op mondelinge communicatie, de aandacht die gaat naar het verkennen van de nieuwe leerplannen, de initiatieven die de school neemt voor het in kaart brengen van kinderen met talige problemen via het kindvolgsysteem/leerlingvolgsysteem en voor de anderstalige kinderen. Uit de documentanalyse blijkt dat de leraren niet altijd correct Nederlands gebruiken bij de schriftelijke vraagstelling en dat de visuele voorstellingen soms onduidelijk zijn.

Het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school was in het verleden gebaseerd op de analyse van data over de context en input. Voor het uitzetten van het huidige gelijke onderwijskansenbeleid is de school niet uitgegaan van een formele beginsituatieanalyse en de noden van de leerlingen, in het bijzonder de leerlingen die SES-lestijden genereren. De directeur volgde hierover scholing en is er zich van bewust dat het SES-beleid dient bijgesteld te worden.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de ontwikkelingsdoelen wereldoriëntatie en muzische vorming in de kleuterafdeling vanuit de rijke thema's en projecten die aansluiten bij de belevingswereld van de kleuters of hun interesses.
- De inspanningen in de kleuterafdeling om voor beide leergebieden een voldoende breed, stimulerend en meer leerplangericht aanbod te realiseren en de vele kansen tot exploreren, experimenteren en beschouwen.
- De realisatie van de eindtermen voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling en de gemiddeld goede leerlingenresultaten op de koepelgebonden test.
- In beide afdelingen de bijzondere aandacht voor natuuronderwijs vertrekkend vanuit de groene schoolomgeving en voor educaties zoals gezondheid en verkeer.
- De toegenomen aandacht voor technologie die een erg praktische uitwerking krijgt, ondersteund door nascholingsinitiatieven.
- De inspanningen om op een geïntegreerde manier de eindtermen ICT na te streven en de aandacht van het beleid om hiertoe te voorzien in een kwaliteitsvolle infrastructuur en in deskundigheidsbevordering.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De nascholingen en studiedagen gericht op de verkenning van de vernieuwde leerplannen.
- Het collegiaal overleg en de professionele openheid binnen het team wat het leren van elkaar ondersteunt.
- De preventieve en structurele acties op klas- en schoolniveau die kaderen in de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De ernstige inspanningen vanuit het zorgbeleid om kinderen op socio-emotioneel vlak op te volgen en doelgericht te begeleiden.
- De schoolinspanningen om een positieve samenwerking en een goede communicatie met de ouders uit te bouwen.
- Het klasmanagement dat in alle groepen leidt tot stimulerende leeromgevingen. Ondersteunend hiertoe is de integratie van werkvormen die kansen bieden tot samenwerken, zelfstandigheid en differentiatie en die het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen verhogen.
- De aanzetten om sterkere leerlingen meer uitdaging te bieden.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schooleigen pedagogisch project dat een krachtige leidraad vormt om aan onderwijs en opvoeding een waardevolle, eigentijdse en gelijkgerichte invulling te geven.
- De goede teamsfeer en de samenwerking, het engagement en de vernieuwingsbereidheid van het schoolteam.
- De inzet, het enthousiasme en de bereikbaarheid van het interne leiderschap en het democratisch beleid dat gericht is op responsabilisering.
- De openheid van de school voor outputgegevens en voor de ondersteuning door de pedagogische begeleiding.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling de bewaking van de volledigheid van het onderwijsleeraanbod, van de structurele onderwijstijd en van de doorgaande lijn, ook tussen de onderwijsniveaus.
- In de lagere afdeling de evaluatie- en rapporteringspraktijk van wereldoriëntatie en van de ICT-competenties.
- In de kleuterafdeling een selectie van kerndoelen per leergebied hanteren als richtinggevend kader voor het aanbod, de observaties en de zorgwerking.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het leren van elkaar structureel inbouwen op niveau van de school en de scholengemeenschap.
- De input van leerlingen gebruiken om op een objectieve manier zicht te krijgen op hun welbevinden en om aspecten van het school- en klasleven op een gestructureerde manier te evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het benutten van outputgegevens op schoolniveau binnen de interne kwaliteitszorg en bij de keuze van prioriteiten. Bij de formele analyse, interpretatie en bespreking van deze gegevens kan de school streven naar meer diepgang en brede betrokkenheid.
- De kwaliteitszorg meer systematisch en cyclisch uitwerken met als doel het goede te verankeren en bij te sturen waar nodig.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- De informatie in het schoolreglement betreffende het inschrijvingsrecht aanpassen conform de regelgeving. (Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 artikel 37)

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Ann Schelfhout de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	